

7/8

juli/augustus 2014
zesentwintigste jaargang

Tijdschrift voor
Media- en
Communicatierecht

Mediaforum

**Wat is de informatieve waarde van een
portret van voetballers?**

Dirk Voorhoof

**Diensteninteroperabiliteit anno 2020:
waarheen, waarvoor?**

Serge Gijrath

**Praktijk, effecten en regulering van
embedded advertising**

**Verslag van de VvR-voorjaarsbijeenkomst
in samenwerking met de VMC, 25 maart
2014**

Rutger de Beer

Jurisprudentie

*Nr. 15 • EHRM 27 mei 2014, Ostade Blade/
Nederland m.nt. W.F. Korthals Altes*

*Nr. 16 • Rb. Amsterdam 20 mei 2014, Jeugdzorg
Amsterdam/Heertje m.nt. G.J. Kemper*

Wat is de informatieve waarde van een portret van voetballers?

Opinie

Dirk Voorhoof*

Het Belgisch tijdschrift *Auteurs & Media* publiceert in de editie 2014/3-4 zonet een opmerkelijk arrest van het hof van beroep te Brussel.¹ In de aanloop naar het WK Brazilië 2014 eiste de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) dat een uitgever een jaarboek over het Belgische voetbal uit de handel zou halen wegens inbreuk op het portretrecht van de Rode Duivels. De uitgeverij Van Halewyck, noch de auteur-journalist van het *Jaarboek Voetbal 2012-2013* had aan de KBVB toestemming gevraagd tot reproductie van een foto, op de cover van het boek, met daarop enkele uitbundige spelers van de nationale ploeg. De KBVB liet weten zich 'ten stelligste te verzetten tegen het op de markt brengen van het Jaarboek Voetbal 2012-2013' door uitgeverij Van Halewyck. Toen Van Halewyck weigerde tegemoet te komen aan de ingebrekestelling door de KBVB, stapte de Voetbalbond naar de kortgedingrechter. De KBVB verzette zich weliswaar niet meer formeel tegen de verspreiding van het boek, maar vorderde, als dringende en voorlopige maatregel, het verwijderen of overplakken van de foto met de Rode Duivels. Ook eiste de KBVB dat op de cover en op de achterflap elke verwijzing naar de KBVB en naar spelers van de Rode Duivels zou worden verwijderd.

De cruciale vraag was of het portretrecht van de Rode Duivels ook impliceert dat vooraf toestemming moet worden bekomen en de KBVB zich kan verzetten tegen het ongeautoriseerd gebruik van foto's van de Rode Duivels, dan wel desgevallend (enkel) aanspraak kan maken op een financiële vergoeding naar aanleiding van de publicatie van een foto van de Rode Duivels op de cover van een boek, zoals in dit geval het *Jaarboek Voetbal 2012-2013*. Overigens dient te worden benadrukt dat in dit geval het auteursrecht van de persfotograaf of de rechten van een persfoto-agentschap niet in het geding waren.

Nadat de voorzitter van de rechtbank de vordering van de KBVB had afgewezen, met verwijzing naar het recht op journalistieke verslaggeving, stapte de Voetbalbond naar het hof van beroep, dat op zijn beurt van oordeel was dat de opgang en het succes van de Rode Duivels in aanloop naar het WK 2014 een belangrijke nieuwsaarde hadden: de auteur en de uitgever van een boek dat het publiek informeert over het Belgisch voetbalgebeuren uit die periode, moeten het recht hebben om een foto van de Rode Duivels op de cover van het boek te zetten ter illustratie van dit nieuwsgegeven. Het feit dat de uitgeverij

van het boek winst nastreeft, doet hieraan geen inbreuk, aldus het arrest.

Het Brusselse hof van beroep zit met dit arrest op lijn met de rechtspraak van het EHRM. Van zodra foto's van publieke personen, inclusief *celebrities* of sportvedetten, onderdeel zijn van een journalistieke bijdrage of een artikel met een informatieve waarde, dient het portretrecht te wijken voor het recht op informatie. Daar waar het EHRM toch beperkingen op de publicatie van foto's van publieke personen toelaatbaar acht, gaat het telkens om bijzondere omstandigheden die verband houden met het niet-publiek karakter van de foto's, met belaging, met de privacy- of intimiteitssfeer van de betrokkenen of omwille van het lasterlijk karakter of de manifeste morele schade die de publicatie van de foto's berokkent. Alleen in dergelijke omstandigheden, die dus heel ver verwijderd zijn van de coverfoto in de zaak *KBVB/Van Halewyck*, aanvaardt het EHRM een beperking of inmenging in de journalistieke expressie- en informatievrijheid in toepassing van het recht op afbeelding of recht op privacy. Het EHRM vindt immers ook journalistieke bijdragen over '*sporting issues*' van maatschappelijk of publiek belang. *Celebrities* of topsporters maken wel aanspraak op een 'commercieel portretrecht', of een vorm van 'verzilverbare populariteit', maar dit mercantiele aspect van hun portretrecht kan men niet zover oprekken als het de ambitie was van de Belgische Voetbalbond.

De zaak maakt duidelijk hoe fel sommige journalistieke praktijken en de expressie- en informatievrijheid belaagd worden door verregaande aanspraken op exclusieve rechten in de sportwereld, en vooral in de wereld van het voetbal. Finaal zijn er steeds nog wel nationale rechtscolleges of is er het Hof van Justitie of het EHRM om de aberrante eisen vanuit de sportwereld te neutraliseren. Duidelijk is ook dat de vordering door de KBVB in kort geding buitensporig was: van een onherstelbare schade die voorlopige maatregelen wettigde was immers geen sprake. De KBVB had immers kunnen volstaan met een vordering tot een redelijke vergoeding voor het gebruik van de foto, zoals dit in Nederland (soms) het geval is.² De actie van de KBVB komt daarom bijzonder dicht in de buurt van 'tergend en roekeloos geding.' In voetbaltermen, om toch nog even in de sfeer te blijven, was de vordering van de KBVB een *tackle* met de twee voeten vooruit. En zoiets verdient een rode kaart.

* Prof. dr. D. Voorhoof doceert mediarecht aan de Universiteit Gent en de Universiteit Kopenhagen. Hij is ook lid van de Vlaamse Regulator voor de Media en redactielid van *Mediaforum*.

1 Hof Brussel (Kort Ged.) 12 november 2013, KBVB/NV Van Halewyck, AM 2014-3, 262 m.nt. D. Voorhoof.

2 D.J.G. Visser (ed.), *Commercieel Portretrecht*, Amstelveen: DeLex, 2009 en D.J.G.

Visser en S.D. Brommersma, 'Is het commerciële portretrecht beperkt tot een aanspraak op een redelijke vergoeding?', in M.J. Geus, A.W. Hins, Q.R. Kroes, A.J. Nieuwenhuis, E.C. Pietermaat, C.J. Turner en D. Voorhoof (red.) *25 jaar Mediaforum, een blik vooruit via de achteruitkijkspiegel. 25 jaar rechtspraak media- en communicatierecht*, Amsterdam: Otto Cramwinckel, 2013, p. 210-217, met verwijzing o.a. naar *Cruiff c.s./Boom en Cruiff/Tirion*.